

Nr 51.

Godkänd av första kammaren den 17 mars 1916.

Godkänd av andra kammaren den 18 mars 1916.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 12 § i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd.

(Konstitutionsutskottets utlåtande nr 7).

Till Konungen.

Vid innevarande års riksdag har enskild motionär hemställt, att riksdagen för sin del måtte besluta följande förändrade lydelse av § 12 i kungl. förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma m. m.:

• Kallelse till kyrkostämma — — — — —
Har domkapitlet — — — — —
Kungörelsen uppläses — — — — —
För ärende — — — — —

Beslutar kyrkostämma, att kungörelse om stämma jämväl bör anslås å viss plats inom församlingen, skall ordföranden, där så ske kan, föranstalta därom.

Tillkännagivande om tid och ställe för kyrkostämma bör, där kyrkostämman icke med minst två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster efter röstevärdet annorlunda beslutar, införas i en eller flera tidningar inom orten, såvida ej, beträffande stämma för ärende, som fordrar skyndsamt handläggning, hinder däremot möter. Kyrkostämma beslutar i vilken

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 14 saml. 21 häft. (Nr 51—52.) 1

eller vilka tidningar sådant tillkännagivande skall införas, därvid sådana tidningar böra väljas, som genom spridning inom olika grupper av församlingens medlemmar bringa tillkännagivandet till de flestas kännedom. Har vid fattandet av sistnämnda beslut förslag om tillkännagivandets införande i annan ortstidning än de sålunda bestämda varit under omröstning och därvid erhållit minst en tredjedel av de i omröstningen deltagandes röster efter röstevärdet, skall tillkännagivandet införas jämväl i denna tidning.

Tillkännagivandet skall, såvida ej å kyrkostämma annorledes beslutits innehålla underrättelse allenast om de viktigare ärenden, vilka icke enligt lag skola å kyrkostämma förekomma.

På kyrkostämma ankommande beslut, som här ovan omförmälas, skola fattas å ordinarie kyrkostämma i december och avse näst följande kalenderår.

Ordförande skall i god tid avsända tillkännagivandet, som ovan sagts, för intagande i vederbörlig tidning, om möjligt minst åtta dagar före stämman.

Den omständigheten, att kungörelse om stämman ej blivit anslagen eller att tillkännagivande ej blivit i tidning infört, må icke utgöra hinder för stämmans hållande.»

I § 12 uti förordningen om kyrkostämma, samt kyrkoråd och skolråd enligt paragrafens ursprungliga lydelse stadgades med avseende å kyrkostämmas kungörande allenast, att kallelse till kyrkostämma skulle utfärdas genom kungörelse av kyrkoherden eller den, som för särskilt tillfälle borde hålla stämman, samt att kungörelsen skulle uppläsas från predikstolen fjorton dagar eller minst en vecka före stämman. En motsvarande bestämmelse var för kommunalstämmas del given i § 16 i förordningen om kommunalstyrelse på landet. Något stadgande om stämmas kungörande genom anslag å viss plats eller genom tillkännagivande i tidning fanns ej i någon av berörda förordningar föreskrivet. Beslut kunde visserligen fattas om anslag till bestridande av kostnaderna för kungörelses införande i tidning, men stämmans ordförande kunde ej tvingas ombestyras, att sådant kungörande skedde.

I anledning av väckta motioner hemställde 1901 års riksdag i en till Eders Kungl. Maj:t avlåten skrivelse, att Eders Kungl. Maj:t måtte låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag till lämpliga lagbestämmelser om befogenhet för kyrkostämma och kommunalstämma att besluta, huruvida och i vilka fall kungörelse om stämma skulle i en eller flera tidningar inom orten införas. Såsom skäl för framställningen anförde riks-

dagen, att det ej läte sig förneka, att det då lagstadgade sättet för kungörande av kyrkostämma och kommunalstämma på landet ej alltid, såsom avsett varit, innebure full garanti, att alla röstberättigade verkligen erhöles kännedom om stämmans utlysande. Ändrade förhållanden hade nämligen i väsentlig mån minskat effektiviteten av kungörelsens uppläsande i kyrka, och det kunde, särskilt i stora församlingar, lätt inträffa, att röstberättigade medlemmar, på grund av sin bristande kännedom om stämman, ej komme i tillfälle att däri deltaga och bevaka sina intressen. Riksdagen ansåge det därför både önskligt och behövt, att även andra kungörelsesätt tillitades för att sprida meddelandet om hållande av kyrko- eller kommunalstämma. Mycket kunde i detta hänseende vinnas redan därigenom, att kungörelse om dylik stämma ansloges å lämpliga platser inom kommunen. I åtskilliga fall torde emellertid ej heller detta vara tillfyllest, och då kunde tidningarna inom orten med fördel användas för meddelandets spridning.

I anledning av riksdagens berörda skrivelse framlade Eders Kungl. Maj:t för 1902 års riksdag förslag till lag om ändrad lydelse av såväl § 12 i kyrkostämmoförordningen som § 16 i förordningen om kommunalstyrelse på landet, avseende, att ordförande i kyrkostämma eller kommunalstämma skulle vara skyldig att, då stämma beslutat om kungörelses införande i tidning, föranstalta om sådant införande. Vid samma riksdag väcktes även en motion om motsvarande bestämmelser med avseende å kungörelses anslående. Den kungl. propositionen blev av riksdagen bifallen med det tillägg, som i berörda motion föreslagits, och lag i ämnet utfärdades den 9 maj 1902.

Sedermera infördes genom lag den 13 juni 1913 i förevarande avseende nya bestämmelser i § 16 förordningen om kommunalstyrelse på landet. Enligt denna paragraf är såsom allmän regel stadgat, att tillkännagivande om tid och ställe för kommunalstämma bör införas i en eller flera tidningar inom orten. Särskilt beslut med kvalificerad majoritet erfordras för att denna regel skall frångås. Kommunalstämma har ock enligt paragrafen rätt att besluta i vilka tidningar tillkännagivandet skall införas, och därjämte är stadgat, att om vid beslutets fattande en minoritet yrkat införande av tillkännagivandet i annan ortstidning än de genom majoritetens beslut bestämda, samt denna minoritet uppgått till minst en tredjedel av de i omröstningen deltagandes röster efter röstvärdet, tillkännagivandet skall införas jämväl i denna tidning. Omförmälda beslut skola fattas å ordinarie kommunalstämma i december och avse nästföljande kalenderår.

Med sin ifrågavarande motion avser nu motionären att bringa kyrkostämmoförordningens bestämmelser med avseende å stämmas kungörande i överensstämmelse med dem, som år 1913 införts i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

I likhet med motionären anser riksdagen, att de skäl, som talat för införandet av ovan omförmälda bestämmelser rörande kommunalstämmas kungörande, äga giltighet även på den kyrkliga kommunens område. Den parallellism, som förefinnes mellan förordningen om kommunalstyrelse på landet och kyrkostämmoförordningen, synes under sådana förhållanden böra föranleda därtill, att de båda förordningarna i dessa delar bringas i överensstämmelse med varandra.

Vad beträffar den af motionären föreslagna lydelsen av § 12 kyrkostämmoförordningen föreslår riksdagen en ändring, betingad därav, att den tredje ordinarie kyrkostämman ej i likhet med vad som gäller för kommunalstämma ovillkorligen behöver hållas i december månad, utan kan äga rum dessförinnan.

Riksdagen får sålunda tillkännagiva att riksdagen för sin del beslutit följande

»Lag

om ändrad lydelse av § 12 i kungl. förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma, samt kyrkoråd och skolråd.

Häriigenom förordnas, att § 12 i kungl. förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma, samt kyrkoråd och skolråd erhåller följande förändrade lydelse:

§ 12.

Kallelse till kyrkostämma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Har domkapitlet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kungörelsen uppläses	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
För ärende	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Beslutar kyrkostämma, att kungörelse om stämma jämväl bör anslås å viss plats inom församlingen, skall ordföranden, där så ske kan, föranstalta därom.

Tillkännagivande om tid och ställe för kyrkostämma bör, där kyrkostämman icke med minst två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster efter röstvärdet annorlunda beslutar, införas i en eller flera tidningar

inom orten, såvida ej, beträffande stämma för ärende, som fordrar skyndsamt handläggning, hinder däremot möter. Kyrkostämma beslutar, i vilken eller vilka tidningar sådant tillkännagivande skall införas, därvid sådana tidningar böra väljas, som genom spridning inom olika grupper av församlingens medlemmar bringa tillkännagivandet till de flestas kännedom. Har vid fattandet av sistnämnda beslut förslag om tillkännagivandets införande i annan ortstidning än de sålunda bestämda varit under omröstning och därvid erhållit minst en tredjedel av de i omröstningen deltagandes röster efter röstvärdet, skall tillkännagivandet införas jämväl i denna tidning.

Tillkännagivandet skall, såvida ej å kyrkostämma annorledes beslutits, innehålla underrättelse allenast om de viktigare ärenden, vilka icke enligt lag skola å kyrkostämman förekomma.

På kyrkostämma ankommande beslut, som här ovan omförmälas, skola fattas å den tredje ordinarie kyrkostämman under året och avse näst följande kalenderår.

Ordföranden skall i god tid avsända tillkännagivande, som ovan sagts, för intagande i vederbörlig tidning, om möjligt minst åtta dagar före stämman.

Den omständigheten, att kungörelse om stämma ej blivit anslagen eller att tillkännagivande ej blivit i tidning infört, må icke utgöra hinder för stämmans hållande.

Stockholm den 18 mars 1916.

Med undersätlig vörtnad.
